

YTTRANDE

2020-04-16

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen, Bankenheten
fi.remissvar@regeringskansliet.se och
fi.fma.b@regeringskansliet.se

Betänkandet En ny riksbankslag (SOU 2019:46), Fi2019/04029/B

Bokföringsnämnden (BFN) har fått ovannämnda betänkande på remiss.

Mot bakgrund av BFN:s verksamhetsområde har nämnden begränsat sitt svar till de delar som avser redovisningsmässiga frågor i betänkandet.

Bokföringsskyldighet

Enligt 1 kap. 2 § första meningen förslaget till ny riksbankslag blir Riksbanken ett från staten skilt rättssubjekt. Bokföringsnämnden befarar att förslaget oavsiktligt leder till att Riksbanken kan komma att omfattas av bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen (1999:1078), BFL.

En juridisk person är bokföringsskyldig enligt 2 kap. 1 § BFL om inte annat anges i 2 kap. 2–5 §§ BFL. I 2 kap. 5 § BFL anges att vissa juridiska personer inte är bokföringsskyldiga enligt bokföringslagen varav bl.a. staten anges särskilt.

Genom att reglera att Riksbanken är ett särskilt rättssubjekt som är skilt från staten befarar BFN att Riksbanken kommer att omfattas av bokföringsskyldigheten enligt bokföringslagen eftersom det saknas ett undantag i 2 kap.5 § BFL. Bokföringsskyldighet enligt BFL innebär bl.a. att årsredovisning ska upprättas enligt årsredovisningslagen (1995:1554), se 6 kap. 1 och 2 §§ BFL.

God redovisningssed

Enligt nuvarande reglering ska Riksbanken fullgöra sin bokföringsskyldighet i enlighet med god redovisningssed. Därvid ska i tillämpliga delar Europeiska centralbankens riktlinje om den rättsliga ramen för redovisning och finansiell rapportering inom Europeiska centralbankssystemet tillämpas.

I samband med att nuvarande riksbankslagen (1988:1385) antogs ansågs Riksbankens verksamhet inte vara sådan att en hänvisning kan ske till vad som är god redovisningssed för andra verksamheter. Fullmäktige i riksbanken anförde rörande bokföringsskyldigheten att en centralbanks verksamhet inte är sådan att förebilder kan hämtas från vad som i allmänhet är god redovisningssed. Utgångspunkten borde vara att balans- och resultaträkning skall ge relevant ekonomisk-politisk information om bankens verksamhet. Liknande synpunkter anfördes av riksdagens revisorer. Departementschefen instämde i den bedömningen.

BFN delar denna bedömning. Den nuvarande regleringen, som gäller sedan den 1 januari 2007, är emellertid att bokföringsskyldigheten ska fullgöras i enlighet med god redovisningssed och att tillämpliga delar av Europeiska centralbankens riktlinje om den rättsliga ramen för redovisning och finansiell rapportering inom Europeiska centralbankssystemet ska tillämpas. Vad som avses med god redovisningssed i nuvarande bestämmelse framgår således direkt av lagtexten.

I det nu föreliggande förslaget framgår av 8 kap. 2 § första stycket att Riksbanken är bokföringsskyldig och skyldig att upprätta en årsredovisning för varje räkenskapsår. Detta ska göras enligt god redovisningssed. I andra stycket samma paragraf anges att utöver bestämmelserna i riksbankslagen ska Riksbanken följa Europeiska centralbankens riktlinje om den rättsliga ramen för redovisning och finansiell rapportering inom Europeiska centralbankssystemet, i den utsträckning riktlinjen kan tillämpas på Riksbanken. Riksbanken ska motivera beslut om avsteg från denna riktlinje.

Med uttrycket ”utöver” i andra stycket avses att bestämmelserna i lagen har företräde framför den aktuella riktlinjen från ECB, vilket bl.a. framgår av författningskommentaren. Det kan tolkas som att god redovisningssed som kommer till uttryck i andra riktlinjer eller på annat sätt ska följas i första hand och att ECB:s riktlinjer är underordnade i förhållande till dessa. En sådan tolkning innebär att ECB:s riktlinjer blir sekundära i förhållande till annan normerad god sed, vilket enligt vad BFN bedömer, inte är avsikten. Bokföringsnämnden anser därför att det behöver klargöras i lagtexten vad som avses med god redovisningssed om det inte är fråga om god redovisningssed enligt bokföringslagen och uttalanden från däri utpekade normgivande organ.

Avsättningar

I förslaget till 8 kap. ny riksbankslag förekommer på några ställen begreppet avsättningar för att beteckna överföringar mellan poster inom eget kapital. Inom redovisningsterminologi används begreppet avsättningar för att beteckna en form av skuld som är oviss till sitt belopp och/eller när den förfaller till betalning. En ökning av en avsättning ger därmed upphov till en kostnad som redovisas över resultaträkningen när den uppstår.

I förslaget till ny riksbankslag synes begreppet användas för att beteckna en överföring mellan olika poster i balansräkningen. Om det är avsikten bör det klargöras.

Detta yttrande har beslutats av BFN:s kanslichef Stefan Pärnhem efter föredragning.

Stefan Pärnhem
kanslichef

Eva Sundberg
föredragande